

68 . Orăștioara de Sus | Județ: Hunedoara | Punct: Grădiștea de Munte - Sarmizegetusa Regia | Anul: 2016

Anul: 2016

Cod RAN: 90397.01

Perioade: Protoistorie

Epoci: La Tène târziu

Tipuri sit: tip neprecizat

Categorii sit: Domestic

Autori: Cristina Bodó, Daniel Cioată, Cătălin Cristescu, Gelu Florea, Gabriela Gheorghiu, Eugen Iaroslavschi, Răzvan Mateescu, Luca Paul Pupeză, Liliana Suciu, Alin Henț

Instituții: Muzeul Civilizației Dacice și Romane, Deva, Muzeul Județean Mureș, Muzeul Civilizației Dacice și Romane, Deva, Universitatea "Babeș - Bolyai", Cluj-Napoca, Muzeul Național de Istorie a Transilvaniei, Cluj-Napoca, Muzeul Național de Istorie a Transilvaniei, Cluj-Napoca, Muzeul Național de Istorie a Transilvaniei, Cluj-Napoca, Muzeul Național de Istorie a Transilvaniei, Cluj-Napoca, Universitatea "Babeș - Bolyai", Cluj-Napoca, Universitatea "Babeș - Bolyai", Cluj-Napoca

Raport

În anul 2016, campania arheologică de la Grădiștea de Munte – Sarmizegetusa Regia s-a desfășurat în apropierea porții de sud a fortificației (fig. 1 / a). Cercetarea arheologică a avut drept obiectiv principal identificarea unor structuri defensive noi sau segmente ale celor descoperite în anii anteriori. Totodată, săpăturile au fost extinse pentru a obține date suplimentare cu privire la lucrările de amenajare, de mare anvergură, a terenului în această zonă a capitalei dacice.

Sectorul menționat se află în partea centrală a așezării antice, fiind marcat din punctul de vedere al topografiei arheologice generale de prezența zidului din piatră al fortificației și de structura cunoscută în literatura de specialitate sub denumirea de „valul roman”. Cercetările arheologice sistematice au fost inițiate aici în anul 1992 de profesorul Ioan Glodariu, prin secționarea valului amintit. Recent, în anul 2013, săpăturile au fost reluate, fiind impuse de descoperirea întâmplătoare a matriței de bronz (o furtună puternică a dus la prăbușirea unor fagi seculari, la rădăcinile unuia dintre ei fiind observată piesa din bronz). În campaniile din anii 2013 – 2015 au fost trasate patru suprafețe și patru secțiuni, soldate cu descoperirea unui element de fortificare necunoscut până atunci, a unor structuri săpate în stâncă și a numeroase artefacte: ceramică, obiecte din bronz și sticlă, piese din fier etc.

În campania din anul precedent au fost deschise patru noi secțiuni și o suprafață, notate convențional SI, SII, SIII, SIV / 2016, respectiv SP I / 2016. Tot acum a fost finalizată cercetarea în suprafața SP II / 2015 (redenumită SPII / 2016) (fig. 1 / b).

Secțiunile SI / 2016 și SII / 2016 au fost amplasate pe panta dintre șanțul de apărare identificat în SI / 2013 și poarta de sud a fortificației, pentru a verifica existența altor elemente defensive. Prima dintre secțiuni a avut o lungime de 4 m și o lățime de 2 m, iar a doua a măsurat 3 m în lungime și 2 m în lățime, fiind orientate NV – SE (între ele a fost lăsat un martor cu lățimea de 1 m) (fig. 2).

Secțiunea SIII / 2016 a fost poziționată în proximitatea secțiunilor SI și SII / 2014, în vederea documentării configurației terenului în antichitate, în acea parte periferică a sectorului. Ea a avut o lungime de 3 m și o lățime de 2 m, iar orientarea a fost NE – SV.

Secțiunea SIV / 2016, cu o lungime de 5,5 m și o lățime de 2 m, a fost trasată paralel cu SI / 2013, cu un martor între ele de 2 m. Obiectivul principal a constat în identificarea unui nou segment al șanțului de apărare.

Suprafața SP I / 2016 a avut o lungime de 4 m și o lățime de 3 m, fiind poziționată astfel încât să fie

observate posibile elemente de fortificare și tipul de amenajare a terenului (așa cum s-a subliniat și în rapoartele anterioare, dispunerea secțiunilor și a suprafețelor în această zonă a Sarmizegetusei Regia este condiționată de prezența fagilor seculari și a unui canal de drenaj făcut în timpul lucrărilor de restaurare – conservare din 1980).

În cursul campaniilor arheologice din anii 2013 – 2015 s-a notat că una dintre caracteristicile importante ale zonei constă în lucrările de amenajare a terenului realizate în diferite etape, cel mai probabil la începutul secolului al II-lea p.Chr. Ele nu s-au limitat la amenajarea stâncii, pentru a fi create mici platforme sau pentru a-i da un unghi de înclinare constant, ci s-au materializat inclusiv prin aducerea unor cantități considerabile de pământ. Amploarea acestor lucrări a fost confirmată și prin extinderea ariei cercetate în campania din anul 2016. Astfel, atât în SI, SII, SIII, SIV, SPI / 2016, cât și în SPII / 2015 (2016) s-a observat prezența, în principal, a două straturi compacte de pământ de umplutură / amenajare.

Între rezultatele cercetării arheologice din campania anului 2016 se numără descoperirea amprentelor a doi stâlpi de lemn ce au aparținut, foarte probabil, unei palisade. Prima dintre ele are o formă cvasirotundă (diametrul maxim este de 0,2 m) și a fost observată în secțiunea SI, la o adâncime de cca. 0,6 m față de nivelul actual de călcare. A doua amprentă a fost reperată în SP I / 2016, pe profilul nord-estic (fig. 3 / a,b,c). Stâlpul de aici se adâncea cel puțin 1,1 m în masa de lut galben, avea minimum o lățime / diametru de 0,25 m în partea superioară, iar partea inferioară era ascuțită (lățimea maximă a amprente este de 0,37 m). Este de notat că prin unirea celor două puncte în care au apărut urmele de stâlpi se obține o linie aproape paralelă cu aceea a șanțului de apărare descoperit în campaniile anterioare, în SI / 2013, respectiv în SI / 2015. Astfel, din datele arheologice disponibile în etapa actuală a cercetării, reiese că este posibil ca în spatele șanțului cu rol defensiv, la o distanță de cca. 6,5 m, să fi fost construit un alt element de fortificare, anume o palisadă (în anii următori, în condițiile în care realitățile din teren vor permite, se intenționează verificarea acestei ipoteze).

Un alt rezultat important constă în documentarea, în SPII / 2016, a unui segment al șanțului săpat în stâncă, identificat încă din primele campanii (el a fost observat în SPI / 2013 și SPII / 2013 – 2014, iar ramificații ale sale în SPI / 2014 – 2015). În noul segment, lățimea șanțului este cuprinsă între 0,45 și 0,55 m, cu precizarea că aici este mult mai adânc decât în rest, ajungând la cca. 1,6 m față de nivelul de conturare. Această structură cu dimensiuni considerabile, cu o lungime de cel puțin 27 m (distanța măsurată între capătul estic și limita vestică documentată până în prezent), a aparținut cel mai probabil unui sistem de captare și drenare a apei (fig. 4).

Materialul arheologic este compus din fragmente ceramice, atât de factură dacică, cât și romană, obiecte din fier, bronz și sticlă, bucăți de zgură etc.

Între obiectele de bronz se disting un fragment de lingou și o pensă, ambele aflate în SPII / 2016. Analizele de tip XRF au relevat că zona de îmbinare a celor două brațe prezenta o inserție din argint (fig. 5 / a).

Un lot important de artefacte este reprezentat de numeroasele bucăți de zgură (fig. 5 / b). Din diferite puncte ale săpăturii provin nu mai puțin de 262 de asemenea obiecte, cu o cantitate însumată de peste 15 kg (cele mai multe dintre ele, peste 200, s-au concentrat în SIV / 2016).

Caracteristicile lor și analizele interdisciplinare au arătat că, în mare parte, fac parte din categoria zgurilor de fier provenite de la una sau mai multe vetre de forjă. Este de subliniat aici că toate erau în poziție secundară și că, în zona de maximă concentrare, au fost descoperite împreună cu piese din fier finite (o teslă, fragmente de armături, cuie și piroane etc.), precum și cu fragmente ceramice dacice. Analizarea lor aduce informații noi cu privire la activitatea metalurgică din antichitatea dacică.

Toate artefactele descoperite au intrat în patrimoniul Muzeului Civilizației Dacice și Romane, Deva.

[Raportul 5714 din cronica.cimec.ro](#)
[Localizare pe hartă, folosind Mapserver Cimec.ro](#)
